

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
MINISTARSTVO FINANCIJA

PRIJEDLOG

SMJERNICE
EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE HERCEGBOSANSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2020.-2022. GODINE

Tomislavgrad, svibanj 2019. godine
SADRŽAJ:

UVOD.....	3
1.Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike BiH.....	5
2.Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje od 2020.-2022. godine.....	6
2.1.Postojeće makroekonomsko stanje i trendovi.....	6
2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici.....	7
3.Osnovni pokazatelji ekonomske i fiskalne politike.....	8
4.Procjena prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u proračunu Hercegbosanske županije.....	11
4.1.Ukupni prihodi Županije.....	11
4.2.Porezni prihodi.....	11
4.3.Neporezni prihodi.....	12
4.4.Financiranje.....	12
4.5.Rizici po projekcije prihoda.....	13
4.6.Ukupni rashodi županije.....	14
5.Ukupno preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2020.-2022. godine.....	16
6.Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2022. godine.....	18

UVOD

Na temelju članka 17. Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene Novine Federacije BiH“: 102/13, 9/14,13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18 i 11/19), Ministarstvo financija Hercegbosanske županije pripremlilo je dokument, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2020.-2022. godina, što između ostalog ima za cilj projekciju prihoda i gornju granicu rashoda za pripremu i izradu proračuna za naredno trogodišnje razdoblje.

Prijedlog smjernica Ministarstvo financija obvezno je dostaviti Vladi do 15. svibnja tekuće godine, a Vlada donijeti do 31. svibnja tekuće godine. Obzirom na to da su od strane Federalnog ministarstva financija projekcije prihoda od izravnih i neizravnih poreza prosljeđene tek u drugoj polovici svibnja 2019. godine, nije se mogao ispoštovati navedeni zakonski rok za izradu smjernica.

Svrha ovog dokumenta je provođenje srednjoročne fiskalne strategije u proračunsku metodologiju te uspostaviti snažniju vezu prioriteta vladinih politika i proračuna za narednu godinu, kao i snažniju vezu između politika Vlade Hercegbosanske županije i politika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2022. godine predstavljaju preliminarni nacrt Proračuna za narednu godinu u koji su uključene gornje granice rashoda proračunskih korisnika, kojih se svaki proračunski korisnik treba pridržavati te fiskalni okvir za provedbu ekonomske politike u navedenom razdoblju, a ostvarenje ekonomskog rasta i stabilnog ekonomskog oporavka kao njenog cilja bit će u značajnoj mjeri uvjetovano dinamikom odlučne i ustrajne provedbe svih planiranih mjera. Uloga ovog dokumenta je prvenstveno definirati smjer i ciljeve ekonomske politike Hercegbosanske županije koji se odnose na održanje makroekonomske stabilnosti, ubrzanje ekonomskog rasta te rasta konkurentnosti i zapošljavanja.

U ovaj dokumenat uključene su sljedeće oblasti: makroekonomske pretpostavke i prognoze, projekcije prihoda i gornja granica rashoda proračunskih korisnika.

Cilj Smjernica je osigurati realan, sveobuhvatan i konsolidirani okvir planiranja rashoda, čime se postiže funkcionalna povezanost provođenja sveukupnih aktivnosti unutar uravnoteženog okvira prihoda i rashoda za sve razine vlasti. Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, neophodno je osigurati izvore financiranja za provedbu istih te je u tu svrhu izražena veza između strateških ciljeva i proračunskih programa. Strateškim planom definiraju se pravci djelovanja

ministarstava i županijskih uprava, dok se proračunom definiraju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za njihovu realizaciju.

Uvažavajući navedeno, Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2020. – 2022. godine sadrže:

1. Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike FBiH
2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2020. – 2022. godine
3. Osnovne pokazatelje fiskalne i ekonomske politike
4. Procjenu prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka za Proračun Hercegbosanske županije
5. Ukupne preuzete obveze Hercegbosanske županije u razdoblju 2020. – 2022. godine.
6. Okvirni prijedlog razine financijskih planova proračunskih korisnika HBŽ za razdoblje 2020. – 2022. godine (prilog)

Dokumentacijsku osnovu za izradu Smjernica Hercegbosanske županije za razdoblje 2020. – 2022. godine predstavljaju:

1. Makroekonomske projekcije od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP)
2. Projekcije javnih prihoda županije i općina HBŽ, revidirane od strane Federalnog ministarstva financija, kao i odgovarajući statistički pokazatelji
3. Izvršenje Proračuna HBŽ za 2018. godinu
4. Dokumenti okvirnog proračuna općina i izvanproračunskih fondova.
5. Federalni zavod za programiranje razvoja.

Ministarstvo financija HBŽ je svim proračunskim korisnicima uputilo Instrukciju br.1 (broj: 03-03-14-64/19 od 15. veljače 2019. godine), s pripadajućim Excel tablicama u kojima su sadržani elementi i način za izradu Dokumenta okvirnog proračuna Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2022. godine. Svrha ove Instrukcije je korisnike obavijestiti o načinu i elementima izrade Dokumenta Okvirnog proračuna koja sadrži osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu Dokumenta okvirnog proračuna, tablice prioriteta proračunskih korisnika te dinamiku i rokove pripreme Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje 2020.-2022. godine.

1. Strateški ciljevi ekonomske i fiskalne politike FBiH

Program ekonomskih reformi za Federaciju Bosne i Hercegovine predstavlja integralni dio dokumenta, odnosno reformskih napora koje BiH čini na putu prema Europskoj Uniji. Strateška odrednica Vlade FBiH je process euro-atlanskih integracija Bosne i Hercegovine, te stjecanje punopravnog članstva. Temeljem toga usvojena strategija je kompatibilna sa strategijama na razini države BiH gdje je utvrđeno šest strateških ciljeva za FBiH unutar kojih se razvijaju prioritetni strateški ciljevi i mjere za njihovu realizaciju.

1. Makroekonomska stabilnost
2. Konkurentnost
3. EU integracije
4. Zaposlenost
5. Održivi rast i razvoj
6. Socijalna uključenost.

Osnovni zadatak fiskalne politike je bavljenje načinom prikupljanja novca i trošenja istog, a sastoji se od porezne politike i politike javnih rashoda. Mjere fiskalne politike su: javni radovi, projekti javnog zapošljavanja, promjene poreznih stopa, automatska promjena poreznih prihoda i transferi plaćanja. U skladu s programom rada Vlade Federacije BiH strateški ciljevi i programi koje Vlada namjerava provesti vezani su za usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, očuvanje makroekonomske stabilnosti i jačanje fiskalne odgovornosti, borba protiv organiziranog kriminala, te jačanje regionalne suradnje i koordinacije između županija. Za tu svrhu Vlada Federacije BiH imenuje Fiskalno koordinacijsko tijelo a u njegov sastav ulaze federalni ministar financija, županijski ministri financija i predstavnik saveza općina i gradova. Fiskalno koordinacijsko tijelo odgovorno je za koordinaciju fiskalne politike u Federaciji BiH, prijedlog fiskalnih ciljeva proračuna Federacije BiH, županija, gradova i općina i izvanproračunskih fondova. Pravila za jačanje fiskalne odgovornosti uređuju da prijedlozi zakona, uredbi, propisa i drugih akata koje Vlada donosi ili predlaže na donošenje Parlamentu FBiH moraju sadržavati procjenu financijskih efekata na proračun. Spomenute mjere te provedene aktivnosti doprinose stabilnosti javnih financija, te stvaraju preduvjete za realizaciju ključnih razvojnih ciljeva:

1. Razvijanje konkurentnosti gospodarstva i reforma javne uprave
2. Izgradnja infrastrukture za poboljšanje kvalitete života
3. Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode
4. Razvijati ljudske resurse i unaprijediti tržište rada
5. Osigurati visoku razinu socijalne sigurnosti i zaštite
6. Unaprijediti upravljanje razvojem.

Za ostvarenje gore navedenih ciljeva neophodne su sveobuhvatne strukturne reforme obuhvaćene Reformskom agendom BiH.

2. Pretpostavke društvenog i gospodarskog razvoja za razdoblje 2020. – 2022. godine

U ovom poglavlju sadržane su glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene za razdoblje 2020. – 2022. godine.

Izvori informacija koje su korištene za izradu Smjernica i Dokumenta okvirnog proračuna – DOP-a dolaze od Direkcije za ekonomsko planiranje u Bosni i Hercegovini, Centralne banke BiH, Agencije za Statistiku Federacije BiH, Uprave za neizravno oporezivanje i Federalnog ministarstva financija.

2.1. Postojeće ekonomsko stanje i makroekonomski trendovi

Polazeći od osnovnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini u 2019. godini može se očekivati rast BDP-a po realnoj stopi od 3,10%, uz uvjet održavanja stabilnog tečaja konvertibilne marke primjenom aranžmana Valutnog odbora, održavanja stope inflacije do 0,10%, te urednog servisiranja vanjskog duga i politike vezivanja domaćeg javnog duga za prihode i smanjenja deficita tekuće platne bilance.

Prema projekcijama Federalnog zavoda za programiranje razvoja realni BDP u 2019. godini iznosio bi 35.090 milijuna KM što predstavlja rast od 3,10% u odnosu na 2018. godinu.

Realni rast BDP-a u 2019. godini prema predviđanjima iznosio bi 3,10%, a za ostale godine kako je to prezentirano u ovoj tablici.

Tablica 1: Nominalni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM¹

Godina	Ostvareno		Projekcija			
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Nominalni BDP	32.510	34.034	35.507	37.107	39.036	41.098
Nominalni rast u % (baza prethodna godina)	4,8	4,7	4,3	4,5	5,2	5,3

Tablica 2: Realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u milionima KM²

Godina	Ostvareno		Projekcija			
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Realni BDP	32.092	33.578	35.090	36.804	38.535	40.581
Realni rast u % (baza prethodna godina)	3,4	3,3	3,1	3,7	3,8	4,0

¹ Direkcija za ekonomsko planiranje

² Direkcija za ekonomsko planiranje

2.2.Srednjoročna ekonomska prognoza i rizici

U 2019. godini se projicira nastavak rasta na razini 2018. godine sa realnom stopom od 3,10%. Osnovna pretpostavka je nastavak sličnog inteziteta gospodarskog rasta u Europskoj uniji kao i zemljama u okruženju. Kretanja u okruženju predstavljaju glavni faktor ekonomskih kretanja u BiH kroz nekoliko važnih kanala. Vanjska trgovina je pri tome primarni faktor obzirom da izvozna potražnja iz okruženja predstavlja važan faktor rasta izvozno orijentirane industrije, a sa njom i zaposlenosti.

Osnovni rizici za projekcije osnovnih indikatora tržišta rada su vezani za pretpostavljeni ekonomski rast odnosno razinu investicija u BiH, EU i zemljama u okruženju. Nepovoljan, odnosno nezadovoljavajući poslovni ambijent mogao bi se destruktivno odraziti na intezitet rasta broja zaposlenih kao i plaća, što je suprotno pretpostavljenom osnovnom scenariju.

Glavni rizik za ostvarenje ovih projekcija u kratkom roku bi mogle predstavljati interne dinamike u BiH koje se manifestiraju kroz kompliciran sustav donošenja odluka i formiranje vlasti nakon općih izbora u 2018. godini. U prilog tome ide i činjenica da još nije uspostavljena izvršna vlast kako na razini države tako i u Federaciji BiH, te u pojedinim županijama.

Najveći rizik po pozitivne promjene na tržištu rada predstavljaju eventualna odstupanja, odnosno neprovođenja planiranih strukturnih reformi. Na kretanje ukupne razine cijena utjecaj bi mogli imati interni faktori (povećanje akciza), kao i eksterni (primarno kretanje cijena sirove nafte i hrane), te bi svakako povećanje cijena koje je brže od pretpostavljenog moglo uvećati razinu inflacije. Eksterno okruženje predstavlja ključnu strukturnu odrednicu domaćeg gospodarstva, stoga i ključni rizik po ekonomski rast leži u eventualnom slabljenju izvozne potražnje, što bi dovelo do smanjenja izvoza bh. proizvoda na inozemna tržišta, posebno na tržišta zemalja EU.

Važno je istaknuti da je projicirani ekonomski rast za BiH i dalje prilično skroman imajući u vidu veoma nisku osnovicu. Naime, životni standard u BiH mjeren BDP-om po glavi stanovnika je na razini svega 30% europskog prosjeka što je na samom dnu liste zemalja koje objavljuje EUROSTAT.

3. Osnovni pokazatelji fiskalne i ekonomske politike

Tablica 3: Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2017.-2022.g.³

Pokazatelj	Ostvareno		Procjena		Prognoza	
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Nominalni BDP (u mil. KM)	32.510	34.034	35.507	37.107	39.036	41.098
Nominalni rast u %	4,8	4,7	4,3	4,5	5,2	5,3
BDP deflator	101,3	101,4	101,2	100,8	101,3	101,3
Realni BDP u mil. KM	32.092	33.578	35.090	36.804	38.535	40.581
Realni rast u %	3,4	3,3	3,1	3,7	3,8	4,0
Inflacija mjerena ind.potrošačkih cijena	1,3	1,4	1,3	1,4	1,5	1,7
Potrošnja u mil. KM	31.036	31.921	32.809	33.782	34.827	36.076
Realni rast u %	1,5	0,8	0,3	0,6	0,3	0,5
Vladina potrošnja u mil. KM	6.369	6.497	6.614	6.753	6.874	7.080
Realni rast u %	1,5	0,8	0,3	0,6	0,3	0,5
Privatna potrošnja u mil.KM	24.667	25.425	26.195	27.030	27.953	28.996
Realni rast u %	1,6	1,7	1,6	1,8	2,0	2,1
Investicije u stalna sredstva u mil. KM	5.653	6.251	6.715	7.378	8.108	8.952
Realni rast u %	5,8	10,3	7,0	9,3	9,7	8,8
Vladine investicije u mil. KM	728	932	1.035	1.283	1.501	1.711
Realni rast u %	1,4	26,5	9,4	22,2	15,3	11,2
Privatne investicije u mil. KM	4.924	5.318	5.680	6.095	6.607	7.241
Realni rast u %	6,4	7,9	6,6	7,0	8,5	8,3
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	17.701	19.091	20.036	21.491	23.055	24.931
Nominalni rast u %	13,3	7,9	5,0	7,3	7,3	8,1
Realni rast u %	7,9	6,3	2,9	4,7	5,1	4,6
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	12.575	13.976	14.955	16.362	17.941	19.712
Nominalni rast u %	18,4	11,1	7,0	9,4	9,6	9,9
Realni rast u %	12,2	8,9	4,9	7,2	6,7	6,6
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	15,8	16,9	17,8	18,7	20,0	20,9
Bilanca tekućeg računa u mil.KM	-1.473	-1.488	-1.451	-1.498	-1.512	-1.657
Rast u %	5,1	1	-2,5	3,2	1,0	9,6
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-4,5	-4,4	-4,1	-4,0	-3,9	-4,0

Direkcija za ekonomsko planiranje, ožujak 2019. godine

Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ za razdoblje 2020.-2022.godine

Napomena: podatci i projekcije makroekonomskih pokazatelja za BiH koji su korišteni u prethodnoj tablici su preuzeti od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP), Agencije za statistiku BiH, Centralne banke BiH, kao i od Odjeljenja za makroekonomske analize (OMA) pri Upravi za neizravno oporezivanje.

U razdoblju 2019.-2022. godine U Federaciji BiH se očekiva rast BDP-a po stopama od 3,7%, 3,8%, 4,0% i 4,2%. U Federaciji BiH se očekiva u 2019. godini nastavak ekonomskog rasta po nešto sporijoj stopi u odnosu na prethodno razdoblje u iznosu od 3,7%. Očekivani rast će najznačajnije uporište imati u porastu osobne i javne potrošnje, usljed višegodišnje provedbe politike fiskalne konsolidacije, te u porastu ukupnih investicija.

Naredno srednjoročno razdoblje u smislu očekivanog kretanja ukupne razine cijena u FBiH može se okarakterizirati kao razdoblje niske i stabilne inflacije, sa projiciranim stopama od 0,8% u 2019. godini do 1,0% u 2022. godini. Ovakvo kretanje cijena će u najvećoj mjeri biti određeno kretanjem cijena na svjetskom tržištu energenata, te domaćim čimbenicima kao što su cijena hrane, alkoholnih i bezalkoholnih pića, energenata kao i postupnog nastavka provođenja harmonizacije akcizne politike na cigarete i duhan u skladu sa legislativom EU.

Navedene projekcije su preliminarne i biti će predmet revidiranja nakon prikupljanja novijih podataka o kretanju makroekonomskih parametara u Federaciji BiH.

Tablica 4: Makroekonomski pokazatelji Federacije BiH za period 2017.-2022. godine

Indikator	Procjene ostvarenja		Projekcije			
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Nominalni BDP u mil. KM	20.540	21.765	22.744	23.790	24.979	26.279
Nominalni rast u %	5,1	6,0	4,5	4,6	5,0	5,2
Realni BDP u mil. KM	20.173	21.264	22.561	23.599	24.731	26.017
Realni rast u %	3,2	3,5	3,7	3,8	4,0	4,2
Inflacija %	1,8	2,4	0,8	0,8	1,0	1,0

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Napomena: Procjene ostvarenja BDP-a za 2017. i 2018., kao i projekcije za period od 2019.-2022. godine rađene na osnovu stope učešća entiteta u BDP-u BiH.

Očekivane projekcije za razdoblje 2019.-2021. godine uporište imaju u nastavku trenda pozitivnih kretanja u svijetu i neposrednom okruženju, te internim dinamikama u smislu provođenja strukturnih reformi koje su predviđene Reformskom agendom. Procjene investicija vezane su za blagi

ekonomski u zemljama EU kao i zemljama u okruženju što će pozitivno utjecati i na ekonomski rast BiH i Federacije BiH.

Domaća potražnja bi trebala biti generator ekonomskog rasta. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka, odnosno povećanjem privatne potrošnje.

U većini sektora i dalje je evidentan nizak stupanj likvidnosti, iako je u mnogim od njih zabilježeno poboljšanje. U prosjeku za FBiH, u 2018. godini koeficijent tekuće likvidnosti nešto je poboljšan u odnosu na prethodnu godinu.

Evidentno je da se gospodarstvo FBiH susreće sa problemom sistemske nelikvidnosti, kojem negativno doprinosi rastući javni dug, visoka porezna i administrativna opterećenja gospodarstva, te visoke kamatne stope i ograničen pristup kreditnim sredstvima. Dugoročne posljedice su smanjenje investicija, nedovoljan rast izvoza, nemogućnost kreiranja novih radnih mjesta, slabljenje konkurentnosti domaćih poduzeća, nedovoljan rast izvoza te smanjenje produktivnosti, što značajno usporava gospodarski rast i razvoj.

U cilju stjecanja veće kredibilitnosti Federacija BiH mora voditi konzervativnu makroekonomsku politiku da bi stekla povjerenje stranih, a i domaćih investitora, te osigurala umjerene kamatne stope i stimulans gospodarskom razvoju. U tu svrhu potrebno je:

1. Olakšati poziciju gospodarstva smanjenjem fiskalnih i parafiskalnih nameta.
2. Pojednostaviti proceduru i način plaćanja poreznih obveza, s ciljem smanjena troškova poslodavca.
3. Pojednostaviti tj. ubrzati proceduru za osnivanje gospodarskih subjekata.
4. Pojednostaviti proceduru, smanjiti troškove i rokove za dobijanje urbanističkih, građevinskih i drugih dozvola, s ciljem stimuliranja domaćih i stranih investicija.

4.PROCJENA PRIHODA I PRIMITAKA TE RASHODA I IZDATAKA ZA PRORAČUN HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda i primitaka, a samim time i rashoda i izdataka, za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, koje se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i postojećim poreznim politikama. Osim toga, četvrto poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije / pozicije za koju se Vlada Županije opredijelila.

4.1.Ukupni prihodi Županije

Ukupan prihod Proračuna čine tri velike ekonomske stavke: porezni prihod, neporezni prihod i financiranje. Prema novom Zakonu o proračunima u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15,104/16, 5/18 i 11/19) članak 11. potpore više ne idu u kategoriju financiranja nego su neporezni prihod, a u računu financiranja se iskazuje kao primitak od financijske imovine i primljenih kredita i zajmova kao što je prikazano u sljedećoj tablici.

Procjenjuje se da će Hercegbosanska županija u 2020. godini imati na raspolaganju 82,12 mil. KM, što je povećanje za 0,34% u odnosu na Plan proračuna u 2019. godini.

Projekcije javnih prihoda županija i općina za trogodišnje razdoblje izvršilo je Odjeljenje za makroekonomske analize (OMA) Uprave za neizravno oporezivanje BiH u suradnji sa Federalnim ministarstvom financija. Konačne projekcije stigle su u naše ministarstvo u drugoj polovici svibnja 2019. godine i kao takve s manjim korekcijama su ugrađene u ove Smjernice. Naime, sukladno članku 33. Zakona o proračunima županijsko ministarstvo prije dostavljanja nacrta proračuna vladi Županije, obvezno je pribaviti mišljenje Federalnog ministarstva financija u svezi visine planiranih prihoda i primitaka. Po našoj procjeni ponuđena projekcija odgovara i našoj procjeni, pa smo mišljenja da ne bi trebalo biti problema u vezi dobivanja potrebne suglasnosti.

4.2.Porezni prihodi

Porezni prihodi prema ovoj projekciji biti će veći za 5,22% u odnosu na plan i iznositi će za 2020.godinu 71,02 mil.KM, za 2021.godinu 73,54 mil. KM i za 2022.godinu 77,47 mil. KM.

Najveću stavku u poreznom prihodu čini neizravni porez-PDV za Županiju i Upravu za ceste. Prihodi od neizravnih poreza prema projekcijama koji će biti dostupni Hercegbosanskoj županiji u 2020.godini iznositi će 58,31 mil. KM, u 2021.godini 60,35 mil.KM i u 2022.godini 63,70 mil.KM. Iz pripadajućeg dijela prihoda od Federacije BiH, izravno se vrši uplata za servisiranje vanjskog

duga, a preostali dio sredstava sa Jedinственoga računa raspoređuje se između Federacije, županija, općina i Direkcija za ceste.

U ovoj kategoriji prihoda značajno mjesto zauzima porez na dohodak, za koji držimo da je realno isplaniran za cijelo razdoblje. U 2020.godini može se očekivati prihod od 5,17 mil. KM, u 2021.godini 5,40 mil. KM i u 2022.godini 5,67 mil. KM.

4.3.Neporezni prihodi

Drugi po apsolutnoj veličini prihoda Proračuna je neporezni prihod. U 2020.godini očekuje se prihod od 8,60 mil. KM, u 2021.godini 8,35 mil. KM i u 2022.godini 7,10 mil. KM. Ukupan neporezni prihod po ovoj projekciji, računat indeksom 2020/2019. godina iznosi 88,20 što znači da će prihod u narednoj fiskalnoj godini biti manji za 11,80% u odnosu na Proračun za 2019.godinu.

Ostvarenje ovih prihoda uglavnom ovisi od ministarstava i institucija Vlade s obzirom da ovu kategoriju čine prihodi od такси, naknada, prihodi od vlastite djelatnosti, naknada prema županijskim i federalnim propisima i aktivnostima Vlade oko iznalaženja novih potpora i donacija.

4.4.Financiranje

U uvodu ovog poglavlja objasnili smo pojam financiranja, a u našem slučaju, kako je to vidljivo iz navedene tablice u 2020.godini očekuje se financiranje u iznosu od 2,50 mil. KM, od kojih 750.000,00 KM se planira financiranje kapitalnih investicija u oblasti cestogradnje (županijska cesta R149a Tomislavgrad-Lipa-Blidinje), kredit Svjetske banke „Projekat energetske efikasnosti BiH“, te projekt Vlade Republike Koreje (II. faza „Modernizacija bolnica u Bosni i Hercegovini“).

Primitci financiranja – dugoročni krediti i zajmovi i u 2020.godini se predviđaju u iznosu od 2,50 mil.KM i planiraju se koristiti za održavanje tekuće likvidnosti Proračuna, te pokriće akumuliranog deficita, koji je, prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o Proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („ Službene novine FBiH“, broj 91/15), Vlada dužna pokriti planiranjem sredstava u narednih pet fiskalnih godina.

U 2021.godini predviđa se novi kredit od 1,50 mil. KM, dok u 2022. godini, prema ovim projekcijama, kredit bi iznosio 0,50 mil. KM.

Tablica 5 : Prihodi Hercegbosanske županije za period 2018.-2022.g. (mil.KM.)

Konto	Vrsta prihoda	Ostvareno	Prognoza				Indeks 2020/2019
		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
	UKUPNI PRIHODI	70,13	81,84	82,12	83,39	85,07	100,34
	I Porezni prihodi	63,68	67,59	71,02	73,54	77,47	105,22
717	Neizravni porezi- Županija	54,94	55,33	58,31	60,35	63,70	105,38
717	Neizravni porezi- Uprava za ceste	0,16	2,87	3,04	3,13	3,28	105,92
711	Porez na dobit	3,24	3,53	3,60	3,74	3,89	101,98
714	Porezi građana	0,46	0,70	0,70	0,72	0,73	100,00
716	Porez na plaće/dohodak	4,79	4,87	5,17	5,40	5,67	106,16
713 715 719	Ostali porezi	0,09	0,30	0,20	0,20	0,20	66,67
	II Neporezni prihodi	4,94	9,75	8,60	8,35	7,10	88,20
721	Prihodi od poduzetničke imovine	0,17	1,45	1,40	1,35	1,00	96,55
722	Takse, naknade i pristojbe	3,08	4,93	4,30	4,00	3,40	87,22
723	Novčane kazne	0,46	0,60	0,60	0,60	0,60	100,00
730	Potpore	1,21	2,27	1,80	2,00	1,80	79,29
733	Donacije	-	0,10	0,20	0,20	0,20	200,00
770	Ostalo	0,02	0,40	0,30	0,20	0,10	75,00
	III Financiranje	1,51	4,50	2,50	1,50	0,50	55,55
811 - 813	Primici od fin. imovine	1,51	-	-	-	-	-
814 815	Primici od kredita	-	4,50	2,50	1,50	0,50	55,55
	Neraspoređeni višak prihoda	-	-	-	-	-	-

4.5. Rizici po projekcije prihoda

Prihodi od neizravnih poreza raspoređuju se županijama sukladno Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“ broj 22/06), u koji su ugrađeni kriteriji broja stanovnika, površine područja, broja učenika i sl.

Visina godišnje razine udjela u ukupnim neizravnim porezima županija i općina utvrđuje se godišnje Napatkom o određivanju udjela županija, jedinica lokalne samouprave i nadležnih županijskih organa za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda.

Na temelju spomenutih činjenica, pripremljeni su propisi o porezu na dohodak i doprinosima, koji su još 2017. godine od strane Vlade FBiH upućeni u parlamentarnu proceduru. Ukoliko se propisi usvoje tijekom 2019. godine,

očekuje se njihova primjena od 01.01.2020. godine, čime se stvaraju pravne pretpostavke za suzbijanje sive ekonomije i implementaciju aktivnosti na smanjenju administrativnih prepreka u cilju povećanja razine zaposlenosti.

4.6. Ukupni rashodi Županije

Kategorija javnih rashoda predstavlja izdatke u cilju zadovoljavanja javnih potreba županije. Javni rashodi su ukupan trošak realizacije vladinih aktivnosti, u sklopu kojih vlada obavlja svoje redovne dužnosti i obveze, osigurava određene robe i usluge za svoje stanovništvo, te realizaciju određenih novčanih transfera. Imajući u vidu navedeno, upravljanje javnim rashodima predstavlja izuzetno značajan segment cjelokupnog upravljanja javnim financijama. Upravljanje javnim rashodima ima za cilj osigurati efikasnu upotrebu javnih sredstava, fiskalnu disciplinu te implementaciju strateških prioriteta.

Tablica 6: Rashodi Hercegbosanske županije za period 2018.-2022.g. (mil.KM.)

Vrsta rashoda	Ostvareno	Plan	Prognoza			Index 2020/2019
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
UKUPNI RASHODI	70,46	81,84	82,12	83,39	85,07	100,34
I. TEKUĆA PRIČUVA	0,41	0,50	0,60	0,60	0,60	120,00
II. TEKUĆI IZDATCI	62,82	71,55	71,90	73,45	74,92	100,49
1.Bruto plaće	35,86	37,54	37,80	38,65	39,00	100,69
2.Naknade	6,20	7,42	7,40	7,60	7,87	99,73
3.Doprinosi poslodavca	3,94	4,09	4,30	4,45	4,80	105,13
4.Materijalni troškovi	5,67	7,34	7,35	7,40	7,70	100,01
5.Tekuće potpore	10,45	14,40	14,00	14,25	14,40	97,22
6.Kapitalne potpore	0,52	0,56	0,80	0,80	0,90	142,85
7.Izdatci za kamate	0,18	0,20	0,25	0,30	0,25	125,00
III. KAPITALNI IZDATCI	5,05	6,12	6,00	6,00	6,05	98,04
IV. OTPLATA POZAJMLJIVANJA	2,18	2,67	2,62	2,84	3,00	98,12
V. FINANCIRANJE DEFICITA	-	1,00	1,00	0,50	0,50	100,00

Ukupna javna potrošnja, koja pored javnih rashoda i izdataka uključuje otplate dugova, pozajmljivanje i kamate, projicirana je u iznosu od 82,12 mil. KM u 2020. godini; u 2021. godini bilo bi 83,39 mil. KM, a 85,07 mil. KM u 2022.godini. Ovako projicirana javna potrošnja predstavlja blago povećanje od 0,34% u 2020.godini u odnosu na proračun u 2019.godini.

Iz ove tablice vidljivo je da **bruto plaće** imaju blago povećanje, sa indeksom od 100,69. Vrijednost bruto boda za obračun plaće iznosi 551,67 KM za koeficijent 1.

U ministarstvu pravosuđa za djelatnike koje imenuje Visoko i sudsko tužiteljsko vijeće plaće su obračunate sukladno Zakonu o sudačkoj i tužiteljskoj funkciji u Federaciji BiH, a za ostale službenike i namještenike obračun je urađen sukladno Odluci o platnim razredima.

Naknade troškova uposlenih

Naknada za prijevoz, naknada za odvojeni život, naknade smještaja, regres i godišnji odmor, otpremnine za odlazak u mirovinu, jubilarne nagrade, naknade i slučaju smrti i invalidnosti obračunate su po posljednjim propisima važećim u Županiji.

Materijalni troškovi u 2020.godini veći su na istoj razini u odnosu na 2019. godinu, i oni su uvijek kreću u iznosu 8-10 % ukupnog Proračuna.

Potpore-transferi (tekući i kapitalni) smanjuju se u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, a u odnosu na izvršenje istih u 2018. godini imaju značajno povećanje. Glavni razlog povećanja ove vrste rashoda u odnosu na prethodne godine je Odluka Vlade Hercegbosanske županije o uvođenju dječjeg doplatka od 01.01.2018. godine, te prijem vježbenika (pripravnika), što također u značajnoj mjeri povećava ovu vrstu rashoda.

Izdaci za kamate po postojećim pozajmicama iznose za 2020.godinu 250.000,00 KM; za 2021.godinu 3000.000,00 KM i za 2022.godinu 250.000,00 KM, pod uvjetom da u navedenim godinama ne bude novih zaduženja za kredite bilo kojeg proračunskog korisnika.

Kapitalna potrošnja-kapitalni izdatci u 2020.godini iznosili bi 6,00 mil. KM; u 2021.godini 6,00 mil. KM, i u 2022. godini 6,05mil. KM.

Otplata pozajmljivanja predstavlja obvezu Županije za primljene domaće i inozemne kredite. Prema konkretnom amortizacijskom planu ovih kredita obveze za glavnice iznosile bi za 2020. godinu 2,62 mil. KM, za 2021. godinu 2,84 mil. KM, i u 2022. godini 3,00 mil. KM. Ovo sve pod pretpostavkom da ne bude novih zaduženja. Kod ove vrste rashoda važno je konstantirati da ove projekcije prate Dokument okvirnog proračuna Hercegbosanske županije za razdoblje 2019.-2021. godine

Financiranje deficita prikazanog u tablici rashoda Hercegbosanske županije za period 2020.– 2022.godine već u 2020.godini iznosila bi 1,00 mil. KM, u 2021. godini iznosila bi 0,50 mil. KM i u 2022. godini 0,50 mil. KM.

Osnovni razlog za ovako planiranje je ostvarenje deficita u 2015.godini, a Zakon o proračunu u Federaciji BiH nalaže da se višak rashoda nad prihodima treba pokriti u narednom petogodišnjem razdoblju.

5. UKUPNO PREUZETE OBVEZE HERCEGBOSANSKE ŽUPANIJE U RAZDOBLJU 2019.-2021. GODINE

Prema konsolidiranoj bruto bilanci na dan 31. prosinca 2018. godine, ukupne kratkoročne obveze Hercegbosanske županije iznose 14.930.652,00 KM, a potraživanja su 11.368.744,00 KM.

Obveze

Kratkor. tekuće obveze(obveze prema dobavljačima)	4.961.202,00KM
Obveze prema djelatnicima	3.833.412,00KM
Kratkoročna razgraničenja	6.136.038,00KM
SVEUKUPNO:	14.930.652,00KM

Potraživanja

Financijski obračunski odnosi	3.707,00KM
Ukupna novčana sredstva	9.880.985,00KM
Kratkoročna potraživanja	969.555,00KM
Kratkoročni plasmani	9.074,00KM
Ostala kratkoročna razgraničenja (leassing)	505.423,00KM
SVEUKUPNO:	11.368.744,00KM

U kratkoročnim tekućim obvezama, obveze prema dobavljačima su najveće iznose 4.961.202,00 KM.

U obvezama prema djelatnicima ukalkulirana je bruto plaća i naknade djelatnika HBŽ za mjesec prosinac 2018. godine, a obveza je izvršena tijekom siječnja 2019. godine, što znači da je stvarna obveza manja za taj iznos.

Preuzete obveze Hercegbosanske županije godine čine obveze prema domaćim i stranim kreditorima, a iste prikazujemo u narednoj Tablici:

KREDITORI	2020.		2021.		2022.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
KREDIT ZA CESTE	750.000	18.488	375.000	2.286	0	0
IDA-svjetska banka	97.552	18.047	97.552	16.096	97.552	14.145
Projekt mod.bolnica u BiH-Koreja	196.951	33.326	196.951	30.279	196.951	27.325
Kredit za pokriće deficita	1.000.000	60.000	1.000.000	60.000	1.000.000	60.000
UKUPNO	2.044.503	129.861	1.669.503	108.661	1.294.503	101.470

Ovo su kreditne obveze u razdoblju 2020. – 2022. godine za kredite koji su do danas korišteni i stavljeni u otplatu, te planirani kredit za održavanje tekuće likvidnosti i pokriće deficita. Međutim, već u uvodu ovih Smjernica naglasili smo da se prihodi ne ostvaruje željenom dinamikom, pa će već vjerojatno i u sljedećim godinama biti potrebno tražiti kreditna sredstva od komercijalnih banaka, u cilju održavanja tekuće likvidnosti Proračuna. O ovoj problematici detalje smo iznijeli u poglavlju 4. u dijelu „Otplata pozajmljivanja“.

6.Okvirni prijedlog razine (plafoni) financijskih planova proračunskih korisnika Hercegbosanske županije za razdoblje 2020.-2022. godine

ORGANIZACIJSKA KLASIFIKACIJA	KORISNIK	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2020.g.	2020.g.(vl.i namj.prihod i, donacije)	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2021.g.	2021.g.(vl.i namj.prihod i, donacije)	OKVIRNI PRIJEDLOG RAZINE 2022.g.	2022.g.(vl.i namj.prihod i, donacije)
10010001	SKUPŠTINA	2.020.370		2.022.176		2.104.358	
11010001	STRUČNE SL. VLADE	2.184.594	0	2.186.995	0	2.417.928	0
11020001	URED PREDSJEDNIKA VLADE	433.000		439.000		470.000	
11030001	SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU	160.536		162.639		173.221	
12010001	MUP	16.634.255		16.640.221		16.881.224	
13010001	MINISTARSTVO FINANCIJA	4.631.970	7.700	4.634.200	7.700	4.690.402	7.700
14010001	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPR.	462.350		463.547		473.221	
	NIŽE POTR. JEDINICE - SUDOVI	5.031.929	0	5.039.410	0	5.092.615	0
14020001	OPĆINSKI SUD LIVNO	3.082.548	0	3.085.141	0	3.095.841	0
14030001	ŽUPANIJSKI SUD LIVNO	887.807		889.328		898.443	
14030002	ŽUPAN.JAVNO TUŽITELJSTVO	936.154		938.554		955.886	
14030003	ŽUP.JAVNO PRAVOBRANITELJSTVO	125.420		126.387		142.445	
15010001	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	1.689.842	270.000	1.680.112	280.000	1.715.389	10.000
	NIŽE POTR. JEDINICE - PROJEKTI						
16010001	MIN.ZNANOSTI,PROS. KUL. I ŠPORTA	2.513.637		2.514.622		2.783.216	
1602; 1603	NIŽE POTR. JEDINICE - ŠKOLE	26.064.667	1.425.032	26.075.079	1.405.600	26.789.565	1.436.698
16020001	OŠ IVAN GORAN KOVAČIĆ	2.849.125		2.849.144		2.875.117	
16020002	OŠ LOVRO KARLAULA	3.691.551		3.691.573		3.718.254	
16020003	OŠ GLAZBENA FRANJO VILHAR	268.336		269.332		276.791	
16020004	OŠ IVANA MAŽURANIĆA	3.349.511		3.349.788		3.371.232	
16020005	OŠ STJEPAN RADIĆ PRISOJE	1.261.587		1.261.695		1.293.147	
16020006	OŠ FRA MIJO ČUIĆ BUKOVICA	1.496.887		1.497.228		1.514.368	
16020007	GLAZBENA ŠKOLA TG	222.843		222.853		233.363	
16020008	OŠ FRA MIJO GLAVINIĆ GLAMOČ	841.235		841.828		859.696	
16020009	OŠ MIROSLAVA DŽAJE KUPRES	860.236		861.110		875.114	
16020010	OŠ DRVAR	1.109.652		1.110.365		1.124.385	
16020011	OŠ BOSANSKO GRAHOVO	439.236		439.300		453.688	
16020012	CENTAR NOVA NADA	401.984		402.181		412.588	
16030001	GIMNAZIJA LIVNO	1.023.551	86.880	1.024.558	111.880	1.062.522	117.080
16030002	EKONOMSKA ŠKOLA LIVNO	779.884	68.027	780.336	28.027	797.852	38.027
16030003	S.S.Š SILVIJE STRAHIMIR KRANJČEVIĆ	2.558.249	1.071.712	2.559.363	1.074.841	2.592.744	1.075.791

16030004	GIMNAZIJA MARKA MARULIĆA TG	1.212.444	15.000	1.213.228	10.000	1.559.955	10.000
16030005	SREDNJA STRUKOVNA TG	1.549.447	124.437	1.550.963	119.882	1.568.442	130.000
16030006	SREDNJA ŠKOLA KUPRES	694.422	22.500	695.121	22.800	709.412	22.500
16030007	SREDNJA ŠKOLA TIN UJEVIĆ GLAMOČ	498.775	0	499.311	0	516.447	0
16030008	SREDNJA ŠKOLA DRVAR	955.712	36.476	955.802	38.170	974.448	43.300
17010001	MINISTARSTVO GRADITELJSTVA	658.585	250.000	659.108	250.000	741.603	250.000
18010001	MINISTARSTVO PVŠ	1.803.589		1.804.338		1.899.111	
18010002	UPRAVA ZA ŠUMARSTVO	1.025.545		1.026.993		1.197.254	
18010003	ZAVOD ZA HRANU I VETERINARSTVO	494.780	0	495.311		529.587	
19010001	MIN. RADA, ZDRAVSTVA, SKRBI I PR.	7.428.330		7.430.963		7.948.961	
20010001	UPRAVA ZA PITANJE BRANITELJA	1.247.828	52.000	1.248.622	48.000	1.492.555	29.000
21010001	UPRAVA ZA GEODETSKE POSL.	118.357		119.968		129.639	
22010001	DIREKCIJA ROBNIH REZERVI	82.250		84.120		85.365	
23010001	URED ZA ZAKONODAVSTVO	120.200		121.350		125.210	
24010001	UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU	426.209	180.000	428.541	145.000	475.210	175.000
25010001	UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE	1.163.207		1.165.284		1.241.554	
26010001	UPRAVA ZA CESTE	507.000	2.040.000	510.000	3.810.000	540.000	2.670.000
	PLANIRANO POKRIĆE DEFICITA	1.000.000		500.000		500.000	
		77.903.030	4.224.732	77.452.599	5.946.300	80.497.188	4.578.398
	UKUPNO	82.127.762		83.398.899		85.075.586	